

КОНЦЕПЦІЯ ТЬЮТОРСЬКОГО СУПРОВОДУ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ОСОБИСТІСНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТАРШОКЛАСНИКІВ CONCEPT OF TUTORING SUPPORT FOR THE DEVELOPMENT OF SOCIAL AND PERSONAL COMPETENCIES OF HIGH SCHOOL STUDENTS

Стаття присвячена розпрацюванню концепції тьюторського супроводу розвитку соціально-особистісних компетентностей учнів старших класів. На основі аналізу наукової літератури автором визначена актуальність тьюторського супроводу у сучасних умовах розвитку освіти та необхідності розробки концептуальних засад її реалізації. Автор обґрунтовує три сфери формування соціально-особистісних компетентностей: освітню, виховну та життєву.

Автором визначена методологічна основа концепції, що складається з наукових підходів, серед яких: гуманістичний, аксіологічний, синергетичний, діалогічний та інші; зазначені основні закономірності розвитку соціально-особистісної компетентності учнів старших класів засобами тьюторського супроводу; визначені науково-педагогічні принципи концепції, що узгоджені із загальними педагогічними принципами та віддзеркалюють сучасний рівень розвитку та напрями становлення нової освіти в Україні.

На основі аналізу наукових джерел, автором сформульовано визначення понять «тьюторський супровід» та «соціально-особистісна компетентність». У статті сформульовані мета, завдання, стратегія та елементи концепції тьюторського супроводу розвитку соціально-особистісних компетентностей учнів старших класів. Автором сформульовані основні риси концептуального підходу до розвитку соціально-особистісної компетентності учнів старших класів засобами тьюторського супроводу, а саме: комплексність, практична спрямованість, системність, інноваційність.

Автором зазначені основні шляхи та методи реалізації концепції, обґрунтовані організаційно-педагогічні та соціальні умови її реалізації, керування реалізацією концепції, а також обґрунтовано методичний супровід реалізації концепції, що враховує важливість розвитку кадрового потенціалу навчального закладу. Наприкінці статті автором наведено очікувані результати реалізації концепції.

Ключові слова: тьюторинг, тьюторський супровід, соціально-особистісні компетентності, концепція, інновація, експеримент.

The article is devoted to the development of the concept of tutor support for the development of socio-personal competencies in senior high school students. Based on an analysis of the scientific literature, the author identifies the relevance of tutor support in modern educational conditions and the need to develop conceptual principles for its implementation. The author substantiates three spheres of socio-personal competency formation: educational, upbringing, and life spheres.

The author defines the methodological basis of the concept, consisting of scientific approaches such as humanistic, axiological, synergistic, dialogical, and others. The main regularities of socio-personal competency development in senior high school students through tutor support are outlined, along with the scientific-pedagogical principles of the concept, which are aligned with general pedagogical principles and reflect the modern level of education development and directions of new educational trends in Ukraine.

Based on the analysis of scientific sources, the author formulates definitions of the concepts of «tutor support» and «socio-personal competency.» The article formulates the purpose, tasks, strategy, and elements of the concept of tutor support for the development of socio-personal competencies in senior high school students. The main features of the conceptual approach to the development of socio-personal competency in senior high school students through tutor support are outlined, namely: comprehensiveness, practical orientation, systematicity, and innovativeness.

The main ways and methods of implementing the concept are specified, and organizational-pedagogical and social conditions for its implementation, management of concept implementation, and methodological support for concept implementation are justified, taking into account the importance of developing the personnel potential of the educational institution. At the end of the article, the author presents the expected results of implementing the concept.

Key words: tutoring, tutor support, socio-personal competencies, concept, innovation, experiment.

УДК 37.091.398+001.895

DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/68.2.5>

Швець Т.Е.,

канд. пед. наук,
заступник директора
з науково-методичної роботи
Приватної школи «Афіни» м. Києва

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Парадигмальні зміни, що зумовили реформування української середньої освіти пов'язані з теоретичними та практичними аспектами випрацювання нової моделі школи, яка спрямована на розвиток дитини, формування її особистісного знання, адже освітній процес має на меті розкрити внутрішні механізми розвитку інтелекту дитини, її здатності й готовності до використання набутих знань і досвіду в різних життєвих ситуаціях (побуті, освітній чи професійній діяльності, повсякденному житті тощо), ціннісного ставлення до навколишнього світу

[2, с. 30]. Це передбачає визнання унікальності кожного учня, що зумовлює створення індивідуальної освітньої траєкторії. Результатом такого навчання стає розвиток здібностей та обдарованості учня, які характеризують його як особистість. Знання, вміння і ставлення, сформовані в такому освітньому процесі, стають його особистісно усвідомленим досвідом, відображеним у формі набутих компетентностей (ключових, предметних, метапредметних), наскрізних умінь та світогляду [2, с. 32].

Саме тьюторинг спрямований на задоволення освітніх інтересів та потреб різних об'єктів

(від рівня особистості до масштабу суспільства, країни). Водночас, як засвідчив досвід країн, які активно застосовували тьюторинг, завдяки йому можна визначити залежність між розвитком країни та освітніми результатами окремих осіб. Наступним позитивним аспектом реалізації тьюторингу є забезпечення гуманізму в освітній діяльності, особистісно-орієнтованого підходу, принципу партнерства та співпраці [3, с. 143]. Важливість впровадження тьюторингу в закладі загальної середньої освіти зумовлена низкою соціально-економічних обставин та зміною освітньої парадигми (індивідуалізація та персоналізація, дистанційне та інклюзивне навчання, неформальна та інформальна освіта тощо).

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Реалізація тьюторингу в українських школах достатньо давно перебуває під увагою науковців і педагогів-практиків. Звернення до тьюторингу стало актуальним у середині ХХ ст. саме в закладах загальної середньої освіти і сьогодні набуває все більшої значущості, адже ця технологія спрямована на вирішення завдань індивідуалізації та персоналізації в освіті. З середини 2000-х рр. в українському освітньому середовищі помітне активне зацікавлення проблематикою тьюторського супроводу в закладах вищої та середньої освіти на науковому та на практичному рівнях. Відповідно з'явилися перші спроби впровадження технології тьюторингу в освітній процес школи.

Питання індивідуалізації досліджені у працях: А. Алексєєвої, О. Барановської, Н. Дем'яненко, Т. Литвиненко, К. Осадчої, Т. Швець та ін.; питання компетентнісного підходу в контексті індивідуалізації та тьюторського супроводу представлено в роботах І. Беха, О. Овчарук, О. Пометун, Дж. Равена та ін.; види, форми та організація тьюторського супроводу містяться у дослідженнях А. Бойко, Н. Дем'яненко, М. Іващенко, К. Осадчої, Т. Швець та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Однак, відсутні дослідження, в яких би порушувалися проблеми розвитку соціально-особистісних навичок учнів старших класів засобами тьюторського супроводу.

Метою статті є обґрунтування концепції тьюторського супроводу розвитку соціально-особистісних компетентностей учнів старших класів. Для досягнення мети необхідно вирішити наступні завдання: 1) визначити методологічну основу концепції; 2) сформулювати принципи концепції; 3) розпрацювати завдання тьюторського супроводу розвитку соціально-особистісних компетентностей учнів старших класів; 4) визначити мету, завдання та елементи концепції; 5) розпрацювати стратегію реалізації концепції.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Упровадження тьюторингу в закладах загальної

середньої освіти України для розвитку соціально-особистісних компетентностей учнів старших класів відбувається завдяки Всеукраїнському експерименту (2021–2026 рр., наказ Міністерства освіти і науки України від 20.09.2021 № 1000) на базі Приватної школи «Афіни» м. Києва (упроваджує тьюторську модель із 2012 р.: у 2013–2015 рр. проведено педагогічний експеримент регіонального рівня «Тьюторська підтримка в сучасній школі»; у 2015–2020 рр. – Всеукраїнський експеримент «Тьюторський супровід у системі змішаного навчання»); приватного навчально-виховного комплексу «Садок-школа-лицей «ЕКОЛЕНД», м. Львова; загальноосвітнього навчального закладу II–III ступенів «Фінансовий лицей» Подільського району м. Києва; приватного закладу «Український аграрний лицей», м. Умані Черкаської області; Тернопільського лицю № 21 – спеціалізованої мистецької школи імені Ігоря Герети; загальноосвітньої школи № 28 м. Тернополя.

Експеримент передбачає, що підвищення якості підготовки учнів старших класів до життєвого і професійного самовизначення, а саме: відповідальності за власне навчання та розвиток, самостійності, здатності робити усвідомлений вибір, цілеспрямованості, наполегливості, вміння співпрацювати, ставити цілі та планувати їх досягнення – відбудеться за умов:

- розпрацювання та впровадження інтегрованої моделі тьюторського супроводу розвитку соціально-особистісних компетентностей учнів старших класів;

- підготовки вчителів до тьюторської діяльності в очному та в дистанційному форматі, у формальній та неформальній освіті;

- створення відкритого варіативного освітнього середовища, здатного забезпечити кожному учневі доступність та можливості вибору змісту, форм, методів навчання, виховання і розвитку;

- налагодження партнерської, педагогічно доцільної суб'єкт-суб'єктної взаємодії «тьютор–учень», «тьютор–учитель–учень», «тьютор–учитель–учень–батьки»;

- розвитку дієвої співпраці з провідними вітчизняними міжнародними освітніми установами та організаціями, закладами освіти (середньої та вищої), які значною мірою визначають розвиток тьюторингу в системі національної освіти, сприяють її інтернаціоналізації.

Цільові, змістовні та процесуальні особливості впровадження інноваційної технології тьюторингу спроектовані передусім на основі гуманістичних, особистісно зорієнтованих педагогічних ідей і технологій, спрямованих на актуалізацію освітніх потреб особистості, яка росте й розвивається [1, с. 249]. Упровадження тьюторингу у школах є продуктивною інноваційною діяльністю, адже

пов'язана з формулюванням нових цілей і їх досягненням за допомогою нових засобів.

Методологічну основу концепції розвитку становлять такі підходи: гуманістичний, аксіологічний, системний, синергетичний, компетентнісний, діалогічний, особистісно зорієнтований, діяльнісний, соціокультурний тощо. Основними закономірностями розвитку соціально-особистісної компетентності учнів старших класів засобами тьюторського супроводу вважаємо органічне поєднання тьюторської діяльності із суспільними потребами та умовами з розвитку соціально-особистісних компетентностей підростаючого покоління; урахування соціальних, економічних та культурних чинників; виправданість цілей, засобів, методів, застосовуваних у тьюторській діяльності, що залежать від умов, потреб та можливостей кожного загальноосвітнього навчального закладу, вікових та інших особливостей учнів, а також їх потреб; стиль спілкування та взаємодії; ефективність тьюторського супроводу залежить від стосунків у триаді: учитель–учень–батьки; закономірність суб'єктності учнів.

Науково-педагогічні принципи концепції узгоджені із загальними педагогічними принципами, віддзеркалюють сучасний рівень розвитку та напрями становлення нової освіти в Україні. Основні принципи концепції:

– принцип об'єктивності, виражений у всебічному врахуванні факторів, які зумовлюють певне явище, умов, у яких вони розвиваються, адекватності дослідницьких підходів і засобів, що дають можливість одержати справжні знання про об'єкт, передбачають виключення однобічності й упередженості в доборі й оцінці фактів;

– принцип усебічності, що передбачає комплексний підхід до дослідження педагогічних процесів і явищ, зокрема тьюторського супроводу, встановлення всіх взаємозв'язків досліджуваного явища, врахування всіх зовнішніх впливів, використання в дослідженні різноманітних методів у їх різних поєднаннях;

– принцип сутнісного аналізу, який пов'язаний із зіставленням у досліджуваних явищах загального, особливого й одиничного, розкриттям законів їх існування і функціонування, умов і факторів їх розвитку, можливостей цілеспрямованої їхньої зміни;

– принцип єдності історичного й логічного, який вимагає наступності, врахування нагромадженого досвіду, традицій, наукових досягнень минулого;

– принцип системності, що передбачає розгляд об'єкта вивчення як системи: виявлення певної множини її елементів та зав'язків між ними тощо;

– принцип цілісності – чітке визначення місця досліджуваного явища в освітньому процесі, а також сукупність усіх факторів, які впливають на нього;

– принцип детермінізму, що вимагає врахування різних чинників та причин розвитку педагогічних явищ;

– принцип активної діяльності особистості, який орієнтує на активне пізнання та перетворення довкілля.

Аналіз наукових джерел із проблеми експерименту дозволив визначити тьюторський супровід як педагогічну діяльність з індивідуалізації освіти, спрямовану на виявлення й розвиток освітніх мотивів та інтересів особи, пошук освітніх ресурсів для створення індивідуальної освітньої програми, формування освітньої рефлексії людини, а соціально-особистісну компетентність учня як сукупність складників: комунікації та співпраці, критичного та креативного мислення, які постійно розвиваються, а також інтегральної характеристики особистості, здатної виявляти та усвідомлювати власні можливості, особливості й потреби та можливості, особливості й потреби інших; створювати, вдосконалювати та втілювати свої освітні та життєві плани; на основі системи цінностей робити вибір та нести за нього відповідальність, що забезпечує здатність до самовизначення.

У концепції передбачено три сфери формування соціально-особистісних компетентностей:

– *освітню*, що спрямовує діяльність учня на потреби майбутнього життя шляхом формування складників соціально-особистісної компетентності засобами навчального процесу;

– *виховну*, що враховує впливи сімейного виховання та соціуму на учня, спонтанні та спрямовані процеси соціалізації особистості;

– *життєву* через ефективне розв'язання проблем, своєчасне визначення й вирішення складних життєвих завдань, що забезпечує продуктивне самовизначення учнів та оптимальну організацію життєвого шляху.

Усе це дозволяє зробити висновок, що тьюторський супровід розвитку соціально-особистісних компетентностей учнів старших класів передбачає підготовку їх до ефективної соціальної взаємодії, самореалізації та успішного функціонування в суспільстві. Завданнями розвитку соціально-особистісних компетентностей учнів старших класів засобами тьюторського супроводу є:

– розвиток в учнів здатності адаптуватися в соціальному середовищі школи, розуміти правила спілкування, пристосовуватися до нових ситуацій, взаємодіяти з різними людьми та розуміти соціальні норми;

– розвиток емоційного інтелекту для розпізнавання та розуміння власних емоцій та емоцій інших людей, здатності виявляти емпатію, ефективно взаємодіяти з оточенням, вирішувати конфлікти та будувати здорові стосунки;

– розвиток комунікативних навичок: здатності ефективно спілкуватися, слухати інших,

висловлювати власні думки та ідеї з пошаною до думок інших, вміння використовувати різні комунікативні стратегії в різних ситуаціях;

– розвиток самоусвідомлення та самооцінки: розуміння власних сильних та слабких сторін, цінностей та інтересів, що сприяє підвищенню самооцінки, відчуття власної гідності та впевненості в собі;

– розвиток критичного мислення та прийняття рішень на основі вміння аналізувати інформацію, розуміти різні точки зору, оцінювати аргументи та приймати обґрунтовані рішення;

– розвиток креативного мислення, спонукання учнів до самостійного та творчого мислення для знаходження способів вирішення проблем, вміння до міркування та пошуків різних рішень;

– розвиток навичок ефективної співпраці в групі, вміння брати на себе відповідальність, ініціативу та взаємодіяти з іншими в різних ситуаціях;

– розвиток здатності до самовизначення, що передбачає особисте, життєве та професійне визначення, яке впливає на ціннісні, смислові та мотиваційні аспекти життєдіяльності учнів.

Мета концепції – розпрацювання й упровадження інтегрованої моделі тьюторського супроводу розвитку соціально-особистісної компетентності учнів старших класів.

Стратегії концепції:

– створення умов для забезпечення максимально можливого для кожного учня старших класів рівня сформованості соціально-особистісної компетентності засобами тьюторського супроводу з урахуванням освітніх втрат внаслідок воєнних дій на території України; – упровадження тьюторського супроводу розвитку соціально-особистісної компетентності учнів старших класів через спеціальним чином організовану освітню, виховну та позанавчальну діяльність, для якої характерні суб'єкт-суб'єктні відносини, індивідуальний підхід до кожного учня та стимулювання активної позиції до власного розвитку учнів;

– розвиток в учнів старших класів здатності до самовизначення, вміння робити свідомий вибір (освітній та життєвий) та нести за нього відповідальність, самостійність, критичність та креативність мислення, здатність до командної співпраці, вміння приймати рішення у складних ситуаціях, уміння самостійно вчитися.

Основними елементами концепції є:

– тьюторський супровід: учні старших класів мають тьютора, який відповідає за їхній соціально-особистісний розвиток. Тьютор надає індивідуальну підтримку, консультує учнів у різних сферах, створює можливість для вибору та ініціативи учнів, допомагає у вирішенні проблем;

– випрацювання індивідуальних програм розвитку учнів: тьютор спільно з учнем складає його індивідуальний план розвитку соціально-особистісних

компетенцій, у якому визначено цілі, завдання і шляхи досягнення успіху. Цей план враховує інтереси, потреби та особливості кожного учня;

– розвиток ключових елементів соціально-особистісної компетентності (комунікативність, командна співпраця, креативне та критичне мислення, здатність до самовизначення);

– тьютор організовує індивідуальну та групову роботу, під час якої учні можуть практично розвивати соціально-особистісну компетентність через співпрацю, взаємодію, вирішення спільних завдань, взаємовідповідальність та взаємопідтримку тощо;

– рефлексія та самооцінка: тьютор сприяє тому, що учні опановують здатність до адекватної оцінки свого розвитку та досягнень, а також рефлексії власних дій і поведінки, що допомагає їм усвідомлювати свої сильні сторони, виявляти потреби для подальшого розвитку;

– інтерактивні методи співпраці: тьюторський супровід передбачає використання різноманітних інтерактивних методів, що сприяють активній участі учнів у своєму розвитку (проектна діяльність, дебати, кейс-стаді тощо).

Отже, концептуальний підхід до розвитку соціально-особистісної компетентності учнів старших класів засобами тьюторського супроводу має такі основні риси: *комплексність* – інтегрує в собі теоретичні та практичні здобутки науковців, що дає можливість спрямувати положення концепції на виконання мети; *практична спрямованість* – концепція націлена на використання наявних педагогічних ідей, підходів та форм, методів і засобів тьюторського супроводу; *системність* – усі елементи концепції узгоджені між собою та відповідають теоретичним основам розвитку соціально-особистісних компетентностей; *інноваційність* – концепція передбачає впровадження інноваційних методів і технологій тьюторського супроводу та дозволяє здійснити моделювання тьюторського супроводу.

Методами реалізації завдань концепції обрано *теоретичні*: аналіз науково-методичної літератури та шкільної практики з питань тьюторського супроводу розвитку соціально-особистісної компетентності; *емпіричні*: анкетування, тестування, співбесіда, спостереження, експертна оцінка для виявлення рівня сформованості соціально-особистісної компетентності учнів старших класів; *педагогічний експеримент* для перевірки ефективності методики тьюторського супроводу розвитку соціально-особистісної компетентності учнів старших класів.

Керування реалізацією концепції спрямоване на досягнення головних цілей та завдань тьюторського супроводу, а саме:

– задоволення соціального запиту на підвищення якості підготовки випускника до життя й діяльності в умовах невизначеності;

– організація освітнього процесу із залученням інноваційних програм;

– задоволення особистих потреб та інтересів усіх учасників інноваційної діяльності (учнів, батьків, педагогічних працівників).

Важливим фактором ефективності впровадження будь-якої інновації є кадровий потенціал. Для забезпечення ефективності заходів із реалізації концепції тьюторського супроводу розвитку соціально-особистісної компетентності учнів старших класів передбачена системна робота щодо підвищення професійного рівня учасників експерименту – педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти: проведення семінарів, вебінарів, методичних консультацій, конференцій в онлайн- та офлайн-форматах із розвитку тьюторських компетенцій; оптимізація процесів самоосвіти завдяки створенню ютуб-каналу, онлайн-платформи для самоосвіти педагогічних працівників.

Основним завданням методичної роботи є систематична колективна й індивідуальна діяльність педагогів, спрямована на підвищення їхнього науково-теоретичного, загальнокультурного рівня, психолого-педагогічної і тьюторської підготовки.

Методична робота в загальноосвітньому навчальному закладі в умовах реалізації Концепції спрямована на:

– розвиток творчої активності та навичок дослідницької діяльності педагогів, тьюторської компетентності, особистісних якостей, відповідальності за результати своєї роботи;

– впровадження ефективних форм роботи (колективної, групової, індивідуальної) з педагогічними кадрами з використанням технологій, що забезпечать належні умови для їх вдосконалення як тьюторів;

– вивчення, апробація та впровадження в практику передового педагогічного досвіду роботи, наукових ідей, інноваційних технологій формування соціально-особистісної компетентності в учнів старших класів;

– постійний моніторинг показників роботи школи в умовах реалізації Концепції, удосконалення діяльності;

– методичне забезпечення тьюторського супроводу учнів в освітньому процесі;

– цілісність і безперервність практичної діяльності вчителів як тьюторів, підвищення їх науково-методичного і загальнокультурного рівнів;

– практична та адресна спрямованість методичної роботи;

– оптимізація форм і методів тьюторської діяльності.

Розвиток тьюторських компетентностей педагогічних працівників шкіл відбувається шляхом:

– створення умов для стимулювання самоосвіти, інтелектуального потенціалу;

– забезпечення індивідуалізації та варіативності змісту і форм професійного удосконалення праці педагогічних працівників;

– підвищення мотивації педагогів до науково-дослідницької діяльності;

– психолого-педагогічних консультацій, семінарів, вебінарів із проблем впровадження у шкільну систему тьюторського супроводу для розвитку соціально-особистісної компетентності в учнів старших класів;

– участі в роботі науково-практичних конференцій, семінарів, круглих столів міського, всеукраїнського і міжнародного рівнів.

Ефективність тьюторського супроводу розвитку соціально-особистісної компетентності учнів старших класів залежить від повноти реалізації усіх його складових. Тому конкретними шляхами реалізації можуть бути: нормативно-правове забезпечення реалізації концепції, що регулюється відповідними нормативними актами: законами України, Указами Президента України, постановами Верховної Ради та Кабінету Міністрів України, відповідними наказами Міністерства освіти і науки України, рішеннями органів місцевого самоврядування; розробка і впровадження методики розвитку соціально-особистісної компетентності учнів старших класів засобами тьюторського супроводу відповідно до потреб та можливостей кожної зі шкіл-учасниць експерименту; забезпечення реалізації методики розвитку соціально-особистісної компетентності учнів старших класів засобами тьюторського супроводу за допомогою розпрацювання та впровадження робочих зошитів тьюторів, практичних посібників тощо; проведення діагностики рівнів сформованості в учнів старших класів показників соціально-особистісної компетентності, діагностики педагогічної компетентності вчителів закладу з проблеми; просвітницька діяльність серед освітньої спільноти щодо тьюторського супроводу, активізація спільних зусиль науковців і педагогів для теоретико-методологічного забезпечення розв'язання проблеми на рівні досягнень психолого-педагогічної науки і практики (розпрацювання і впровадження відповідних методичних комплексів тьюторського змісту, програм підготовки педагогічних працівників до тьюторської діяльності тощо); активне використання соціальних мереж для поширення українських та зарубіжних новітніх теоретичних та практичних напрацювань щодо тьюторського супроводу; забезпечення якісної підготовки педагогічних кадрів для здійснення завдань, окреслених Концепцією; створення онлайн-платформи для самоосвіти вчителів щодо тьюторського супроводу та розвитку соціально-особистісної компетентності учнів старших класів; створення належної матеріально-технічної бази в закладах загальної середньої освіти для реалізації положень концепції.

Аналіз наукових праць та практичний досвід учасників експерименту дали можливість сформулювати психолого-педагогічні та соціальні умови розвитку соціально-особистісної компетентності учнів старших класів засобами тьюторського супроводу, зокрема виокремлено такі:

– побудова освітнього середовища закладу загальної середньої освіти на засадах гуманізму та суб'єкт-суб'єктної взаємодії та упровадження принципів педагогіки партнерства;

– створення діяльнісно-орієнтованого освітнього простору закладу загальної середньої освіти, у якому реалізують соціальні практики учнів, набувають особистісного та соціального досвіду, рефлексії тощо;

– узгодженість та координація психолого-педагогічних установок усіх суб'єктів освітнього процесу;

– організація тьюторського супроводу розвитку соціально-особистісних компетентностей учнів старших класів, вибудовування індивідуальної траєкторії їх особистісного зростання;

– науково-методичне забезпечення організації тьюторського супроводу;

– систематична підготовка вчителів до тьюторської діяльності та підвищення кваліфікації тьюторів;

– використання технологій тьюторського супроводу (індивідуальних та групових) розвитку соціально-особистісних компетентностей учнів старших класів, їх гармонійне поєднання.

Висновки. Отже, очікуваними результатами можуть бути: характеристика змісту і структурних компонентів соціально-особистісної

компетентності учнів старших класів, розвиток яких відбуватиметься засобами тьюторського супроводу; розробка методики розвитку соціально-особистісної компетентності учнів старших класів засобами тьюторського супроводу; розробка науково-методичного забезпечення тьюторського супроводу розвитку соціально-особистісної компетентності учнів старших класів; забезпечення проведення діагностування ефективності тьюторського супроводу через сформованість соціально-особистісної компетентності учнів старших класів завдяки підбраному діагностичному інструментарію.

Також, ефективна реалізація концепції можлива за умови раціонального використання фінансових, технічних, матеріальних, інтелектуальних та інших ресурсів закладів загальної середньої освіти, спрямованих на розвиток в учнів старших класів соціально-особистісної компетентності.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навчальний посібник. К. : Академвидав, 2004. 352 с.

2. Ляшенко О. І., Топузов О. М. Науковий супровід модернізації змісту базової середньої освіти: проблеми і виклики. *Український Педагогічний журнал*. 2021. (4). С. 29–36.

3. Осадча К. П. Теоретичні та методологічні засади професійної підготовки майбутніх учителів до тьюторської діяльності : дис... д-ра пед. наук : 13.00.04. Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького. Мелітополь, 2020. 705 с.